

Έργα ευποιίας του Νίκου Μιχαηλίδη

Του Αντώνη Βαρελόπουλου

Οι δραστηριότητες του Νίκου άρχισαν το 2008, λίγα χρόνια πριν βγει στην σύνταξη, όπου η αγάπη και η νοσταλγία της Πόλης βρήκαν ελεύθερο χρόνο για να εκδηλωθούν.

Πρώτη του κίνηση ήταν να επισκεφθεί τον Οικουμενικό Πατριάρχη μας, έχοντας ανά χείρας μια λεπτομερή μελέτη για την κατάσταση των 45 κυριότερων μνημείων του κοιμητηρίου Σισλί, που είχε ετοιμάσει ο αγαπημένος του φίλος και συμμαθητής μας, πολιτικός μηχανικός Χρηστάκης Ελευθερόπουλος, και να ζητήσει την άδεια και την ευλογία του Πατριάρχη για την επισκευή και συντήρηση αυτών των 45 μνημείων. Ο Πατριάρχης τον παρέπεμψε στον πρώην πρόεδρο της Κοινότητας Σταυροδρομίου κύριο Πετρίδη, και στη συνέχεια στον νεοεκλεγέντα τότε πρόεδρο κύριο Γιώργο Παπαλιάρη, στο πρόσωπο του οποίου βρήκε έναν πολύ δημιουργικό, δυναμικό και άξιο πρόεδρο που χωρίς αυτόν τα έργα στο Κοιμητήριο του Σισλί δεν θα είχαν γίνει.

Ο Νίκος, εδώ στην Αθήνα, δημιούργησε μια ωραία παρουσίαση και άρχισε να συγκεντρώνει χρήματα από δωρεές, ιδρύματα, εταιρίες καθώς και από ιδιώτες Ελλαδίτες και Κωνσταντινουπολίτες. Οι δωρεές κατετίθεντο στον λογαριασμό του Πατριαρχείου. Με τα πρώτα χρήματα που συγκεντρώθηκαν, πήραν πίσω τον τίτλο ιδιοκτησίας του Κοιμητηρίου Σισλί, το "TAPU SENEDI", το οποίο είχαν στερήσει οι τουρκικές κυβερνήσεις την δεκαετία του 1970. Το ποσό που συγκεντρώθηκε, μαζί και με την δική του συμμετοχή, ξεπέρασε τις 150 χιλιάδες ευρώ.

Αμέσως μετά, άρχισαν οι πρώτες αναγκαίες επισκευές και πρώτα από όλα η στεγάνωση της εκκλησίας.

Με τα υπόλοιπα χρήματα, αλλά και με την γενναία συμμετοχή της Κοινότητας, άρχισαν τα έργα επισκευής, συντήρησης και διατήρησης των 45 και όχι μόνο ταφικών μνημείων.

Αυτά τα έργα τα ανέλαβε το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων των ΤΕΙ Αθηνών με καθηγητές αλλά και τεχνίτες που είχαν εργαστεί στην Ακρόπολη. Στην ομάδα προστέθηκαν και Τούρκοι συντηρητές και εργάτες.

Επίσης, ένα μεγάλο μέρος των εξόδων αυτών καλύφθηκε από το πρόγραμμα Εράσμους. Για τα πιο σημαντικά από τα μνημεία εργάστηκαν επί 4 μήνες 4 τελειόφοιτοι της Σχολής Συντήρησης Αρχαιοτήτων της Αθήνας και 4 καθηγητές

διαφόρων ειδικοτήτων, οι οποίοι καθοδηγούσαν τους τελειόφοιτους. Τα έργα της συντήρησης παρουσιάστηκαν σε διάφορα συνέδρια, όπου και διακρίθηκαν. Στο διάστημα αυτό της επισκευής και συντήρησης των ταφικών μνημείων, έγιναν και άλλα έργα, όπως η ανακαίνιση της Αίθουσας Τελετών του Σισλί, η τακτοποίηση του οστεοφυλακίου, που δυστυχώς από τα γεγονότα του 1955 είχε παραμείνει σε άθλια κατάσταση με τα οστά σκορπισμένα και τα κιβώτια κατεστραμμένα. Επισκευάστηκε ο μικρός Ναός των Αγίων Πέτρου και Παύλου, όπου βρέθηκε και μια στοά κάτω από τον ναό. Επιδιορθώθηκαν τα διάφορα σκεύη, καθώς και ο εσωτερικός εξοπλισμός της εκκλησίας, από τα καλύμματα της Αγίας Τράπεζας μέχρι τα μανουάλια”.

Αγοράστηκε μια νεκροφόρα για την μεταφορά των απόρων ομογενών που αποβιώνουν σε απομακρυσμένες τουρκικές σήμερά πια συνοικίες. Επισκευάστηκε και συντηρήθηκε ο περιβάλλον χώρος του κοιμητηρίου.

Στη συνέχεια, ο Νίκος γύρισε ένα ντοκουμαντέρ προβάλλοντας την ιστορία της Ρωμισσύνης, και φυσικά το κοιμητήριο του Σισλί, για να πληροφορήσει και να ευαισθητοποιήσει την ελληνική αλλά και την τουρκική κοινή γνώμη για την σπουδαιότητα του κοιμητηρίου.

Απώτερος σκοπός του ήταν να καταφέρει την διατήρηση και την ύπαρξη του κοιμητηρίου για τα μελλοντικά χρόνια. Εκμεταλλευόμενος τα σπουδαία ταφικά μνημεία που υπάρχουν σε αυτό, όπως των Ζαρίφη, των οικογενειών Νεγρεπόντη, Ηλιάσκου, Χρυσοβελώνη. Έργα παγκοσμίως γνωστών γλυπτών όπως του Αντονίν Μερσιέ που έργα του κοσμούν το Λούβρο, του Σώχου, του Λουίτζι και άλλων.

Έδωσε έμφαση στον μοναδικό Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, ο οποίος είναι έργο του γνωστού Γάλλου αρχιτέκτονα Alexandre Vallauray.

Στο ντοκουμαντέρ πήραν μέρος Έλληνες και Τούρκοι καθηγητές. Παρουσιάστρια ήταν η κυρία Σία Κοσιώνη. Την μουσική έγραψε ο γνωστός σε όλους μας Μίμης Πλέσσας. Το ντοκουμαντέρ προβλήθηκε στο Κολλέγιο Αθηνών με μεγάλη επιτυχία, και το τίμησαν με την παρουσία τους ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, πολιτικοί, δήμαρχοι και άλλοι επίσημοι. Το ίδιο ντοκουμαντέρ παρουσιάστηκε και στο μεγαλύτερο εκθεσιακό κέντρο της Κωνσταντινούπολης, στο Lutfi Kiridar, όπου παρευρέθη ο Πατριάρχης αλλά και πολλοί Τούρκοι αυτήν την φορά επίσημοι, δήμαρχοι και άλλοι.

Έτσι σε σχετικά πολύ σύντομο χρόνο επιτεύχθηκε και ο βασικός σκοπός και το κοιμητήριο του Σισλί χαρακτηρίστηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας ως διατηρητέο.

Οι παρουσιάσεις συνεχίστηκαν στην Ελλάδα με την προβολή της ταινίας στην τηλεόραση του ΣΚΑΙ και στο διαδίκτυο. Επίσης, έγιναν πολλές παρουσιάσεις στον Τύπο και ομιλίες σε διάφορα πολιτιστικά κέντρα καθώς και στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Στη συνέχεια, ο Νίκος κατάφερε να εντάξει το κοιμητήριο στο **Association of Significant Cemeteries of Europe, «ASCE»**, δηλαδή στην Ένωση των Σπουδαίων Νεκροταφείων της Ευρώπης. Φιλοξένησε το ετήσιο συνέδριο της διοικούσας επιτροπής του ASCE πέρυσι στην Κωνσταντινούπολη. Βοήθησε επίσης στην δημιουργία ιστοσελίδας της Κοινότητας Σταυροδρομίου, όπου φυσικά υπάρχει το κοιμητήριο του Σισλί. Το 2019, η μεγαλύτερη τουρκική εφημερίδα Hürriyet αφιέρωσε στο κυριακάτικο φύλλο της ολοσέλιδη συνέντευξη του για το κοιμητήριο του Σισλί, με τίτλο **“Ένα μεγάλο υπαίθριο μουσείο”**.

Κατάφερε επίσης να κερδίσει μεταξύ των υποψήφιων για την διοργάνωση χωρών της Πορτογαλίας και Σερβίας, ούτως ώστε το Ετήσιο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της ASCE να διεξαχθεί το 2021 στην Πόλη.

Το συνέδριο αυτό σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί στην Θεολογική Σχολή της Χάλκης.

Αύριο, όπως μου είπε, θα μεταβεί στην Κωνσταντινούπολη για τον σχεδιασμό και την προετοιμασία αυτού του Συνεδρίου, και επ' ευκαιρία να προετοιμάσουν την ένταξη και του κοιμητηρίου του Βαλουκλί στην Ένωση αυτή.

Μέσα στα νέα σχέδια τα οποία προχωρούν είναι να δημιουργηθεί για το Σισλί, ίσως και για το Βαλουκλί, ιστότοπος όπου οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου να βρουν σε ποιο σημείο του κοιμητηρίου βρίσκεται ο τάφος που τους ενδιαφέρει, αλλά και λίγα λογία σχετικά με την ιστορία αυτού.

Ο Νίκος, μετά το Σισλί, ασχολήθηκε με την άγνωστη σε πολλούς ιστορία των Κωνσταντινουπολιτών εφέδρων και εθελοντών που υπηρέτησαν στον Ελληνικό Στρατό κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στο Αλβανικό Μέτωπο και στη Μέση Ανατολή, και αποφάσισε να γράψει ένα βιβλίο για αυτούς τους αγνώστους ήρωες, το οποίο πρόκειται να εκδοθεί μέσα στους επομένους μήνες.

Κάνοντας μια εντατική έρευνα επτά ετών σχετικά με την συμβολή των Κωνσταντινουπολιτών στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, διαπίστωσε ότι οι 196 νεκροί Κωνσταντινουπολίτες εθελοντές και έφεδροι δεν τιμήθηκαν ποτέ από κανέναν. Κανένα μνημείο δεν ανεγέρθηκε για να τους θυμόμαστε και οι επιζώντες δεν εισέπραξαν ένα απλό ευχαριστώ, ούτε μια επιβράβευση για την προσφορά τους στην πατρίδα. Κατά την διάρκεια αυτών των 7 χρόνων

συνάντησε 4 επιζώντες, 164 οικογένειες εθελοντών και συνέλεξε στοιχεία και ονόματα για περίπου 600 άτομα.

Ενώ ακόμα και στα πιο μικρά χωριά της πατρίδας μας υπάρχει ένα μνημείο που τιμά τους πεσόντες, δεν υπήρχε ούτε ένα για εμάς τους Κωνσταντινουπολίτες.

Αυτό το οφειλόμενο προς τους θυσιασθέντες Κωνσταντινουπολίτες χρέος κατάφερε ο Νίκος να το προσφέρει με την δωρεά του αλλά και με δωρεές φίλων, του κατασκευάζοντας ένα πανέμορφο μνημείο στον Φλοίσβο του Παλαιού Φάληρου, ύψους 4 μέτρων και βάρους 7 τόνων, για να αποδοθεί έστω και καθυστερημένα ένας φόρος τιμής στους Κωνσταντινουπολίτες εθελοντές που έπεσαν για την πατρίδα κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η κατασκευή του μνημείου ανατέθηκε στον γνωστό Τήνιο γλύπτη κ. Πραξιτέλη Τζανουλίνο και ανεγέρθηκε στο Πάρκο του Φλοίσβου, σε έναν χώρο που παραχώρησε και διαμόρφωσε ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου.

Τα αποκαλυπτήρια έγιναν πριν από λίγους μήνες, στις 3 Νοεμβρίου 2019, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κύριο Προκόπιο Παυλόπουλο με μια λαμπρή τελετή. Στην τελετή παρευρέθηκαν ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Δένδιας και πολλοί υπουργοί του κυβερνώντος κόμματος, εκπρόσωποι κομμάτων της αντιπολίτευσης, δήμαρχοι, επίσημοι και πλήθος κόσμου. _